

KURTULUŞ UYANIŐ DİRENİŐ

Efendiler!
Gözü pek olunuz!
Kendiniz bulunuz doğruyu...

CEYHUN ATUF KANSU

Yayına Hazırlayan: IŐık Kansu

İÇİNDEKİLER

KURTULUŞ SAVAŞI NEDİR?.....	7
<i>Neden Kurtulmak?.....</i>	<i>7</i>
<i>Kurtuluş Kararı.....</i>	<i>8</i>
<i>Kurtuluş İsteği.....</i>	<i>9</i>
<i>Halk Güçlükleri Bilmeli</i>	<i>11</i>
<i>Halk Yönetimi</i>	<i>13</i>
<i>Kurtuluş Savaşı Koşulları.....</i>	<i>15</i>
KURTULUŞ SAVAŞI KAVRAMI.....	17
KURTULUŞ SAVAŞININ FELSEFESİ	22
KURTULUŞ SAVAŞININ FELSEFESİ (II)	30
<i>Kurtuluş Savaşı'mızın İlkeleri Nelerdi?</i>	<i>35</i>
KURTULUŞ SAVAŞI İLKELERİ.....	40
GEYVE.....	44
PEYNİR EKMEK	55
HÜMANİZMA SAVAŞÇILARI.....	60
ANADOLU	64
KURTULUŞ SAVAŞLARININ BABASI.....	68
ÇINAR'IN GÖLGESİNDE	72
KÖY OKULLARI AÇARDIM.....	76
CEPHE GERİSİ.....	80
ULUSAL KURTULUŞ SAVAŞI VE KÖYLÜLER	83
DESTAN	94
CELÂDET GÖSTERİNİZ!.....	100

KURTULUŞ SAVAŞI NEDİR?

Neden Kurtulmak?

“Kurtuluş savaşı” kavramı, dilin öncülüğünde şunu deyimliyor: Kurtulmak için savaş. Neden kurtulmak? Bağımlılıktan kurtulmak. Bir ulus ne ile bağımlanır? Dış etkilerle bağımlanır. Kurtuluş savaşının özü budur. Bir ulusun kendini bağımlayan dış etkilerden kurtulması, yani tam bağımsızlık için savaş. Bağımlılığı oluşturan koşullar nelerdir? Bir kurtuluş savaşının ayrıntılarını ortaya çıkarabilmek, bir kurtuluş savaşının somut nişan amaçlarını belirleyebilmek için bu koşulları bilmek gerekir. Dış etkiler, bir ulusu neden bağımlar? Kendi çıkarları için bağımlar. (ekonomik, siyasal çıkarlar) Kendi çıkarları için bağımlayınca, dış etkilerin (devletlerin, blokların) bu bağımlılıktan kazandığı bir şey vardır: Bu, ekonomik bir kazançtır. Bir devlet, bir başka ulusu, bir başka devleti kendi ekonomik kazançları için bağımlar. Kendi anamalcı çıkarları için açıkça bağımladığı ülkelerde, anamalcı bir devlet, ekonomik ilişkileri eşitlik ilkesiyle sürdürmez, kendi çıkarını üstün tutar; yani açıkçası bağımladığı ülkeyi sömürür. Bu sömürmenin iki yolu vardır: Ya bağımlayıcı ülke kendi çıkarları için, bir ülkenin bağımsızlığını yok eder, yani o ülkeye girer, o ülkeye egemen olur ya da bağımlanan ülkenin yönetici katları ile ilişkiler kurarak, yani bağımlanan ülkenin yöneticileri yolu ile, aracılığı ile o ülkeyi sömürür.

Öyleyse, araya bir de iç etkiler giriyor. Kurtuluş savaşını; bir ulusun kendisini bağımlayan dış etkilerden kurtulması, yani tam bir bağımsızlık için savaş, diye tanımlamıştık. Bağımlanma olayı

bir yerde iç etkilerin yardımı ile de oluyor. Kurtuluş savaşının anlamı burada ikileşiyor: Hem dış sömürücülere, dış bağımlayıcı güçlere hem iç bağımlayıcı güçlere karşı savaş. Tam bir kurtuluş savaşı. Kurtuluş savaşının biçimlenmesi için, iç etkileri dışarıdan besleyen bir dış etkinin; bağımsızlığını sınırlayan, bağımsızlığı yavaş ya da hızlı yok etmeye götüren bir dış etkinin elle tutulur, gözle görülür hale gelmesi gerekir.

Türk Kurtuluş Savaşı'nın başlangıcında bu koşulları tamamlanmış olarak görüyoruz: Osmanlı Devleti tam bağımlanmıştır, bu bağımlanma olayı yöneticilerin tam boyun eğmesi ve dış etkilerle ortaklık etmeleriyle; bağımlayıcı devletlerin de topraklarımızı dört bir yandan kaplamaları ile sonuçlanmıştır. Türk Kurtuluş Savaşı bu bağımlanmanın adını koymuştur: Emperyalizm ve kapitalizm baskısı.

Öyle ise, kurtuluş savaşı ile neden kurtulmak? Bağımlılıktan, bağımlılığı getiren dış etkilerden; yabancı çıkarların sömürücü, yayılcı, bağımlayıcı egemenliğinden, bu egemenliğin ekonomik temeli kapitalizmden, yani sömürücü anamalcılıktan ve bu dış etkilere yer hazırlayan, yol açan, bu dış etkilerle ortaklık kurarak, işbirliği yaparak, bir ulusu başka ulusa bağımlayan iç etkilerden kurtulmak...

Bu dış etkiler ve iç etkiler, bir ulusun bağımsızlığına somut güçlerle birleşerek karşı çıkabilirler. Yani bir ulusu zorla bağımlamaya çalışırlar. İşte, bu bağımlamaya karşı bir savaş vermek gerekir, bu bağımlamadan kurtulmak gerekir, savaş bu alanda bir kurtuluş savaşına dönüşür.

Kurtuluş Kararı

Dış ve iç sömürücülerden kurtulmak, yani bir kurtuluş savaşına girebilmek için, kurtulmaya karar vermek gerekir. Neden kurtulmak istediğimizi bilmeliyiz ve kurtulmaya karar vermeliyiz. "Sonuç o halde bir ülkenin bağımsızlığı ya da sömürge olmaktan kurtuluş yolu, dışarıdan kabul ettirilmiş ekonomik ve ona bağlı politik, hukuki bağlayıcı ilişkilerden kurtulmaktadır. Bu sonuncu mücadele bugün gelişmiş ülkelerin bağımsızlık savaşının ta kendisidir. Yani emperyalizme karşı savaştır bu.

Dışa karşı olan bu m¼cadeleyi, onların i ortaklarına karşı olan-
dan ayırmak kabil değildir.” (İdris K¼¼¼k¼mer, Milli İrade, C.H.P.,
D.P. ve T.İ.P., Akşam gazetesi, 7.10.1965)

Kurtuluş kararının temellerini belirtebilmek için aldım bu
parçayı K¼¼¼k¼mer’in yazısından: “Dışarıdan kabul ettirilmiş
ekonomik ve ona bağlı politik, hukuki bağlayıcı ilişkilerden kur-
tulmak” Dışarıdan nasıl kabul ettirilmiştir bu “ekonomik, huku-
ki, politik bağlar?” Ve kimler kabul etmiştir? Ulusa sormuşlar
mıdır? Ulus bu bağları istemiş midir?

Kurtuluş Savaşı’mıza bakalım: Hayır, sormamışlardır.
Osmanlı y¼netici y¼ksek katı ile yabancı devletler arasında kabul
edilmiştir bu bağlayıcı ilişkiler, emperyalizmin ve kapitalizmin
boyunduruğuna bir ulus, kendi kararı dışında girmiştir. Burada,
Osmanlı y¼netici ¼styapısı, emperyalizmin ve kapitalizmin i
ortakları olmaktadır. Bu bağımlayıcı ilişkiler, çoğu kez, ulus
oğunluğu halkın dışında, belirli bir s¼m¼r¼c¼ ¼st-iç yapı ile
s¼m¼r¼c¼ dış g¼ler arasında kurulmaktadır.

Kurtuluş kararı bu d¼nemde halkçı bir anlam kazanmak-
tadır. Halk, bu ilişkilerin kuruluşundan çoğu kez habersizdir.
Bu ilişkiler bir i-¼st yapı aracılığı ile ve ulus adına kuruluyor,
adına “ulusal çıkar” deniliyor. Halkın kurtuluşa karar vermesi
bu bakımdan bir ¼nem taşıyor. Halk, gerçek kurtuluşunun bu
ilişkilerin dışında, bu ilişkilerin kurduğu ıkarlanma d¼zeninin
yok edildiği zaman gerçekleşeceğini bilmelidir. Kurtuluş kararı,
bilinçli bir karardır. Neden ki, kurtuluş savaşı tam bağımsız
olmaya karar veren bir halkın savaşıdır. B¼t¼n dış ve i bağım-
layıcı koşullardan kurtulmaya karar vermek de bir bilinç işidir.
Halk neden kurtulacağını bilmeden, kurtulmaya karar vermeden
gerçek bir kurtuluş savaşı olamaz.

Kurtuluş İsteği

Atat¼rk, S¼ylev’inde Sakarya Meydan Savaşı’nı anlatırken bir
yerde şunları s¼yl¼yor:

“Bilirsiniz ki, savaş ve çarpışma demek, iki ulusun; yalnız iki
ordunun değil, iki ulusun b¼t¼n varlıklarıyla, b¼t¼n malları ile,

bütün maddesel ve tinsel güçleriyle karşılaşması ve birbirleriyle vuruşması demektir. Bunun için, bütün Türk ulusunu, cephe-
deki ordu kadar, düşüncesi ve duygusu ile ve edimli olarak savaşıla
ilgilendirmeliydim. Ulus bireyleri, yalnız düşman karşısında
olanlar değil, köyde, evinde, tarlasında bulunan herkes, silahla
vuruşan savaştı gibi kendini görevli bilerek, bütün varlığını
savaşa verecekti." (*Atatürk, Söylev II, Türk Dil Kurumu*)

Burada, Atatürk sadece bir meydan savaşının değil, bir kur-
tuluş savaşının tanımını yapıyor. Halk; köyünde, evinde, tarla-
sında bir kurtuluş savaşı istiyor mu? Yoksa, Amerikan buğdayı
gelmesine, okullarında Amerikan süt tozu dağıtılmasına ve üst-
yapıda yabancı anamal ortaklarının zenginleşmesinden kendi
gündelik yoksul yaşantısına dökülen artıklara razı mı?

Kurtuluş savaşı isteği, halkın ulusal bir isteği haline mi gel-
miş, yoksa bir avuç aydının direnci, karşı koyması halinde mi gel-
miş? Böyle kalmışsa, bağımlayıcı dış güçlerin iç ortakları,
kolaylıkla dönüp şöyle söylüyorlar:

"Bizi batı dünyasından koparmak istiyorlar. Özgür dünya-
dan... Kalkınmamız, batı dünyası ile ilişkiler kurmamıza, yabancı
anamalla, özgür dünya ile değintilerimizi artırmamıza bağlıdır.
Yoksa kalkınamayız. Siz, emperyalizm, kapitalizm, sömürücülük
diye karşı çıkanlara bakmayın, onlar bizim ulusal çıkarlarımızın
karşısındadırlar. Türkiye'nin kalkınmasını istemeyenlerdir on-
lar. Bir avuç bozguncudur onlar. Dinleyin bizi. Biz, batı dünyası
dediğimiz kapitalist ülkeler dünyası ile ilişkilerimizi artırdıkça,
pekiştirdikçe zenginleşecek ve kalkınacağız."

Halk, sadece bu sesi dinliyor, bu sese kulak veriyorsa ve de
bir avuç direncininin tam bağımsızlık isteğini "zenginleşmeye ve
kalkınmaya" bir engel sayıyorsa, kurtuluş isteği daha uyanma-
mış demektir. Bu, halk uyanamayacak ve bir avuç bağımsızlık
öncüsü direnmekten vazgeçecek demek değildir. Ama halk açık
açık, bu dış sömürücülere ve iç ortaklarının karşısına dikilip:
"Hayır, biz tam kurtuluş istiyoruz", demelidir. Biz, demelidir, dış
sömürücülerden, iç sömürücülerden kurtulmak, tam kurtulmak,
tam bağımsız olmak istiyoruz. Kurtuluş savaşının başlaması için
halkta bir kurtuluş isteği uyanmalıdır. Uykuya dalmış, uyutul-

muş bir halk, kurtuluş savaşının anlamını kendi gündelik yaşantısına bağlayamaz, kurtuluş savaşının zorunluğunu anlayamaz, dış ve iç sömürücülerin kurdukları ortak sofraya ona, kendisinin de bir gün erişebileceği bir zenginlik sofrası gibi görünebilir. Halk, o zenginlik sofrasında, kendi öz zenginliklerinin, kendi öz emeğinin yendiğini ayırt etmiyorsa, ve bir gün kendisine hiçbir şey kalmayacağını, tam yoksullaşacağını bilmiyorsa, kurtuluş savaşı için bir istek duymaz.

Bu isteksizlik, dış ve iç sömürücüler yolu ile “ulusal irade”nin bir belirtisi olarak gösterilebilir. Atatürk, Kurtuluş Savaşı’na hangi koşullarla girmişse, bu ilkeye kendini adayan herkes böyle girer bu savaşa: Halkı düşüncesiyle ve duygusuyla bu savaşla ilgilendirmek. Halkta ortak bir kurtuluş savaşı isteği yaratmak, hele bu küllenmiş, bu bastırılmış, bu uyuşturulmuş ortamda, kurtuluş savaşının ana ateşini yakmak, kurtuluş savaşına halkın soluğunu üflemesiyle gerçekleşebilir. Halkın katılmadığı bir kurtuluş savaşı ve de bilerek istemediği bir savaş, hiçbir zaman temeldeki kurtuluş ilkesine dönüşemez. Yani iç ve dış bağımlayıcı etkilerden, bir ulusu kurtaramaz. Kurtuluş savaşına devrimci niteliğini ancak halk verir.

Halk Güçlükleri Bilmeli

Kurtuluş savaşı vermek kolay değil. Hem dış etkilere, hem de o dış etkilerin beslediği, güçlendirdiği ulusal gibi görünen iç etkilere karşı çıkacaksın ve halktan, bilinç, özgeci kan, emek ve gözyaşı isteyeceksin.

Kurtuluş savaşı ile halkını ilgilendirirken, bakın bir de ne yapıyor Atatürk: Halkı askere alıyor. Ordusunu halktan kuruyor. Açıkça kan ve ateş alanına çağırıyor. Halkın canından ve malından istiyor. Kurtuluş için canından ve malından geçeceksin, bir yerde.

“Her ev birer kat çamaşır, birer çift çorap ve çarık hazırlayıp, ulusal vergi kuruluna verecektir.” diye buyruklar çıkarıyor. Bu, giyeceğinden istediği halkın Kurtuluş Savaşı için “dört kat giysisinden, hiç olmazsa birini gidip kurtuluş savaşı uğruna

vermeyen bir yapma burjuvaziyle; gömleğinden başka giyeceği olmayan yoksul halkın, daha uzun zaman tek gömlekle kalmayı gönülle kabullenmediği bir ortamda, kurtuluş savaşı olmaz.”

Atatürk, 7-8 Ağustos 1921 buyrukları ile, Kurtuluş Savaşı için halkın yiyeceğinden de istiyor. “Buğday, un, fasulye, bulgur, nohut, mercimek, şeker, pirinç, yağ, tuz, zeytinyağı” istiyor. İstemekle de kalmıyor, yüz kilo unun kırk kilosuna, kurtuluş ordusu için el koyuyor. Bu güçlükleri bilmeli halk, ve bu güçlüklerle bilinçle, seve seve katlanmalı. (Deposunda, dükkânında evinde buğday, un, fasulye, şeker saklayan bir karaborsacılar düzeniyle kurtuluş savaşı olmaz.)

Bir de, kuru ekmek bile yemek var bu savaşta. Ya da ot çorbası kaynatmak. (Lokantalarda ya da evindeki sofrasında, dört başı bayındır şiş kebap, patates kızartması, tavuklu pilav ve patlıcan dolması yiyemezse, birasını içemezse, gündelik yaşantısının, özgürlüğünün elden gittiğini, kısıtlandığını söyleyen, rahata batmış kentsoylularla elbette kurtuluş savaşı olmaz.)

Taşıma araçlarına da el koyuyor Atatürk, Kurtuluş Savaşı Ordusu adına: Dört tekerlekli yaylı arabalara, at ve öküz arabalarına, kağı arabalarına, binek hayvanlarına, develere... (Halkın elinde, tek motorlu araç yok.) Ve de halk bu güçlüğü bilmedikçe, dolmuşunu, kamyonunu, otobüsünü, arabasını seve seve Kurtuluş Savaşı'nın buyruğuna vermedikçe Kurtuluş Savaşı yaya kalır. (Beş yüz metredeki işine, en son model arabası ile giden ve ondan, bu arabası kurtuluş savaşı için istenince dünyası başına yıkılan tatlı su burjuvaları ile elbette kurtuluş savaşı olmaz.)

Gerçek kurtuluşu isteyen bir halk, emeğini, malını ve canını bu savaşa, kurtuluş savaşına verir. Kurtuluş savaşı bir can pazarı savaşıdır.

“İngiliz Yüzbaşı Armstrong, satılmış yöneticilerin hiç ulaşamayacakları bir anlayışla işgali tanımayan İstanbul'u şu satırlarla bıraktı tarihe:

“İstanbul'da silah ve mühimmat depolarından kaçakçılık yapıldığını öğrenmiştik. Depoları muhafaza etmek vazifesi bana verildiğinden, fotoğraflarını almaya, silahlarını saymaya ve dik-

kat etmeye başlamıştım. Fakat kaçakçılığı önleyemiyordum.

Nöbetçileri tuttuk. Küçük subayları hapsettik. Ben, Haliç'teki büyük silah deposunda, bir yana saklanarak vaziyeti tetkik etmeye karar verdim. Saklanacağım yere zorlukla vardım. Nöbetçiler tetikteydiler. Görülecek olsam vurulabilirdim. Geceleyin Türkler gene geldiler.

Türkler barut mahzenlerinde rahat rahat sigara içiyorlar, birkaç tahta kırarak ateş yakıyor ve yemek pişiriyorlardı. Patlayıcı maddeleri hiç telaş etmeden taşıyorlardı. Kaçakçılık devam etti." (*Şükran Kurdakul, Bayramını Arayan İstanbul, Akşam gazetesi, 6.10.1965*)

Kan, gözyaşı, çile, korkusuzluk, dayanışma, direnme, emek isteyen, insanı yurt sevgisinde deneyen bir savaştır kurtuluş savaşı.

Halk Yönetimi

Halk katışmadan, halk isteğiyle bu kan, gözyaşı, çile karşılığı kurtuluş ülküsüne, ulusal bağımsızlığın onuruna ve umutlarına karar vermeden gerçek bir kurtuluş savaşı olamaz. Bunun için, kurtuluş savaşının ateşinde gelişir en sağlam halk yönetimi.

Halk, katıştığı savaşın ateşinde ve bilincinde pişer, kendi devletini, kendi düzenini hazırlar. Gerçek bir halk yönetiminden haber vermedi mi, kurtuluş savaşı o temel ilkesine, anamalcılığa karşı tam halkçı özüne kavuşamaz. Bir savaş burjuvazisinin, çoğu yerde savaşa seyirci kalmış egemen katların eline geçer devlet. Kurtuluş savaşının halkçı özü yozlaşır. Kurtuluş savaşından sonra halk, yönetimin dışında kaldı mı, yani gerçek bir halk yönetimi kurulmadı mı, kurtuluş savaşının yemişi, köksüz bir burjuvazinin eline düşebilir ve bu yapma burjuvazi, kurtuluş savaşından doğma bağımsızlığı, emperyalist ve kapitalist dış güçlere peşkeş çekebilir. Bağımsızlık yeniden bağımlılığa döner. Kurtuluş ve devrim ordusunun özü olan halkın, köylünün tepesine çöken burjuvazi, kendi dışında bıraktığı halktan ayrı bir düzmece halk yönetimi ile, hem bu devrimci ana gücü uyutur; hem de, kurtuluş savaşının ana kaynağı olan köylüyü, emekçiyi

bir bağımlılık oyununda yabancı anamal yolu ile açıkça, gizlice ve de halk yönetimi adı altında baskı altında tutup sömürür. Kurtuluş savaşları ardından türeyen bu açık göz, çıkarıcı, aracı, köksüz, yapma burjuvaziye Jean-Paul Sartre “mantar burjuvazi” adını veriyor. Bu mantar burjuvazi, köylüye bir oyma makinası gibi bakar, sadece.

“O köy çoğunluğu, daima ulusal devrimci ordunun tükenmez kaynağıdır. Devrim anında köylü ne kadar bütün ve sağlam bir zümre olduğunu daima göstermiştir; sömürgecilerinin baskısını ve işkencelerini bütün çıplaklığı ile şehirlilerden daha çok bilir, daha çok acı çeker; bu topluluk için yaşamının tek yolu bütün düzenin çatlaması, ve sömürgecilerin defolmasıdır. Kurtuluş savaşından sonra yönetim sosyalist olma gerekliliğindedir; devrim ilkeleri yavaşlar, hızını keserse yönetim mantar burjuvazi aracılığı ile gene sömürge emperyalistlerin eline geçecektir.” (*Jean Paul Sartre, Dünyanın Lanetlileri. Çev.: A. Uzanisa, İzlem Yayınları*)

Türk köylüsünün, yüzeyde kalmış ve sonra sonra kentsoyluların malı haline gelmiş devrimden soğuması, öfkesi bundandı: Katıştığı, ordusunu kurduğu bir devrim, ona belli ekonomik-toplumsal bir şey vermeden ondan uzaklaşmış, bir mantar burjuvazi elinde yozlaşmıştır. Canını kattığı devrimden, köylü bu yüzden umudunu kesmiştir, devrim ona erişemeyince, o da devrimden uzaklaşmıştır. Kurtuluş savaşının temel siyasal ilkesi şudur: Halk yönetimi ile başlayan Kurtuluş Savaşı, (1920’de, 1922’de Mustafa Kemal’in halk devleti, Türkiye Halk Hükümeti, Halkçılık, Halk idaresi deyimlerindeki ısıyı anlayınız) savaşın ve devrimin sonunda gerçek bir halkçı düzene dönüşmelidir. (1923’te bu deyimlerin özünü Halk Fırkası yüklenir, bütün bu deyimler bir ad altında birleşir: Halk Fırkası... Ve yıllar geçer, bu halk deyimi, fırkayı ellerinde tutan taşra burjuvazisinin elinde devrimci niteliğini yitirerek, bir devrim burjuvazisinin, içi boş, bulanık bir deyimi haline gelir. Halk çoktan Anadolu’daki sessizliğine gömülmüştür, unutulmuştur. Halkın sesi yoktur, fırkanın sesi vardır. Halk gitmiş, fırka gelmiştir.)

Halk yönetimi açısından, kurtuluş savaşının temel özelliği şudur: Kurtuluş savaşı, kaynağı ve ülküsü bakımından yönetimin

halkın eline, dövüşen kan ve can veren, çalışan, acı çeken, çile çeken, halkın eline geçmesidir. Neden ki bağımsızlığın gerçek anlamı, halkın gerçek kurtuluşudur.

Kurtuluş Savaşı Koşulları

İlk koşullar, belli belirsiz, bir ulusun ekonomik bağımsızlığını yitirmesiyle oluşur. Kurtuluş savaşı, bir sömürme düzeninden ve bu temele oturmuş ekonomik bağımlılıktan, ekonomik tut-saklıktan kurtuluştur. Kurtuluş savaşının özü bu anlamda, tam bağımsızlıkla birleşir.

Ancak tam bağımsızlıkla bir ulus, kendi halk kaynaklarının ekonomik özgürlüğünü biçimleyebilir, geliştirebilir. Bir ulus, iç ve dış sömürücülerle, yavaş yavaş, ekonomik bağımsızlığından vermeye başlamışsa, orada gizli açık, belli ya da belirsiz bir kurtuluş savaşı ortamı yeşeriyor demektir: Kurtuluş savaşının koşulları oluşmaktadır.

Bu belli belirsiz savaş, ilkönce örtülü, sonra tam bir gerilim ve bunalımla ortaya çıkar, bilinç uyanır ve direnme başlar. Türkiye’de Anadolu kentlerinde, Birinci Kurtuluş Savaşı’nı andıran direnme, bilinç odakları yanmaya başlamıştır. Trabzon’da, Samsun’da, Gaziantep’te, Tokat’ta, Diyarbakır’da, Kars’ta, Tekirdağ’da, İzmir’de, İstanbul’da Ankara’da ve kutsal Türk yurdunun her yerinde, kentlerde ve kasabalarda, “Halktan yana, emekten yana, insanlıktan yana bütün toplumcu aydınları ve namuslu kişileri, bu savaşa katılmaya çağırıyoruz. Geleceğin pırıl pırıl, mutlu Türkiye’sinde yaşayacak olanlar, bugünün savaşçılarından saygı ile söz edeceklerdir. Tıpkı bizim 1919 savaşçılarından söz ettiğimiz gibi...” (*Savaş gazetesi, Trabzon, Sayı:1*)

Trabzon’dan gelen bu ses, nasıl da Kurtuluş Savaşı’nda Anadolu’dan duyulan diri sese benzemektedir. Bu ses örnekse, yer yer tek yapraklı, dört yapraklı Anadolu gazetelerinde bir kurtuluş savaşı çağrısı niteliğini kazanmaktadır. (Çaltı, Alın Teri vb...)

Bu yurtseverler çağrısı ilkönce: Ezik, yanık, gözüpek, diri ve yalnız başına. Ses geliştikçe, bir yerde bağımsızlığımızın temel-